

АНОТАЦІЯ ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Географія релігій та сакральний туризм»

1. **Галузь знань:** 01 Освіта/Педагогіка
2. **Спеціальність:** 014.15 Середня освіта (Природничі науки)
3. **Освітня програма (освітньо-професійна):** Середня освіта (Природничі науки)
4. **Рівень вищої освіти:** перший (бакалаврський)
5. **Назва дисципліни:** Географія релігій та сакральний туризм.
6. **Викладач:** Сільченко Юлія Юріївна – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри природничих наук і методик їхнього навчання.
7. **Статус дисципліни:** вибіркова.
8. **Курс, семестр:** III курс, 6 семестр.
9. **Кількість кредитів:** 5, 150 годин (у т.ч. 30 годин – лекції, 20 годин – практичні роботи, 100 годин – самостійна робота)
10. **Попередні умови для вивчення дисципліни:** базові знання з дисциплін соціально-гуманітарної підготовки в обсязі, необхідному для засвоєння фахових дисциплін, основи суспільної географії, географія культури, географія населення, філософія, історія та культура.

11. **Опис дисципліни (мета, завдання, зміст і структура дисципліни):**

Мета: ознайомити студентів із теоретичними основами та практичними положеннями географії релігій, показати її роль в розумінні георелігійних процесів, що відбуваються в Україні та світі, сформуванню уявлення про регіональні особливості розвитку таких процесів.

Завдання: формувати у студентів уявлення про роль географії релігій в розвитку складних соціальних процесів у суспільства, визначити основні принципи і чинники територіальних відмінностей в георелігійних процесах, ознайомити із особливостями релігійних процесів та розвитку релігійної сфери в регіонах України.

Розділ 1. Історико-географічні аспекти розвитку та поширення релігій світу

Тема 1. Географія релігій як галузь суспільної географії

Релігія як культурно-історичний феномен. Функції релігії. Предметна сутність сакральної географії: об'єкт, предмет, завдання географії релігій. Методологічні підходи та методи дослідження ГР. Місце сакральної географії в системі суспільно-географічних наук. Міждисциплінарні зв'язки ГР. Етапи розвитку ГР. Географічні дослідження релігій в Україні. Терміни і поняття сакральної географії.

Тема 2. Теоретико-методологічні положення вивчення географії релігій

Соціальні функції релігії. Типи і класифікація сучасних релігій. Найбільш поширені класифікації сучасних релігій: статистичний, картографічний, за рівнем розвитку, за часом виникнення. Просторово-часова структура релігій. ТО релігійних напрямків та її основні елементи. ТРЛС.

Тема 3. Історико-географічні аспекти розвитку та поширення релігій світу

Світові релігії: виникнення та еволюція християнства та його гілок; виникнення та особливості віровчення ісламу, його напрями та релігійні течії; історія виникнення та поширення буддизму. Історія появи та поширення різних релігійних течій в Україні. Національні релігії: індуїзм, конфуціанство, синтоїзм та іудаїзм. Ранньоісторичні форми релігії. Нові світові релігії та культури.

Розділ 2. Географічні аспекти поширення релігій

Тема 4. Георелігійна ситуація в сучасному світі

Релігійна геоситуація (георелігійна ситуація) та чинники її формування. Релігійний склад населення Землі. Оцінка поширення релігійних організацій у світі. Глобальні та регіональні ТРЛС. Релігійний фундаменталізм в сучасному світі.

Тема 5. Георелігійна ситуація в Україні

Проблеми становлення сакральної географії в Україні. Історико-географічні особливості розвитку релігій в Україні. Сучасні релігійно-конфесійні відмінності в Україні. Територіальна організація релігії в Україні. Сучасні тенденції розвитку георелігійної ситуації. Релігійний туризм в Україні.

Тема 6. Георелігійна ситуація в Кіровоградській області

Історико-географічні особливості геоконфесійних процесів у Кіровоградській області. Сучасні аспекти розвитку і поширення релігій в Кіровоградській області. Релігійна ситуація в м. Кропивницький. Мережа релігійних організацій в області.

12. Поточний контроль з вивчення дисципліни: Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; виконання практичних завдань; виконання індивідуального дослідження. У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

13. Підсумковий контроль. Залік. Діє система накопичення балів. Залік виставляється за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання для студентів денної форми навчання. Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни за кредитно-трансферною накопичувальною системою (набрали не менше 60 % від 100 балів). У випадку отримання менше 60 балів (FX, F в ЄКТС) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

14. Навчально-методичне забезпечення: конспект або розширений план лекцій з курсу; тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів; завдання для самостійної роботи; питання, завдання для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів. Всі матеріали доступні у Google classroom.

15. Література для вивчення дисципліни.

Основна

1. Павлов С. Мезенцев К., Любіцева О. Географія релігій. – Київ: АртЕк, 1998. – 504 с.
2. Методологічні засади географії: підручник/О.Г.Топчієв, Д.С.Мальчикова, І.О.Пилипенко, В.В.Яворська. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 366 с.
3. Соціальна географія: підр. / за ред. Л.Немець та К.Мезенцева. – Київ: Фенікс, 2019. – 304 с.

Допоміжна література

1. Атлас біблійної історії / За ред. Д. Причарда. Київ: Картографія, 2010. – 192 с.
2. Ковальчук А.С. Географія релігій в Україні. – Л.: Видавн. Ц. ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 308 с.
5. Лариса Семенюк, Юлія Сільченко. Суспільно-географічні аспекти розвитку релігійної сфери Кіровоградської області. «Часопис соціально-економічної географії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна». – Том 23, №2 (2017).- с.92-97.
5. Релігійний туризм: термінологічний словник-довідник / Автор-упорядник Т. Божук. – Львів: Український бестселер, 2010. – 152 с.
6. Шаблій О. Географія релігії // Соціально-економічна географія України / За ред. О. І. Шаблія. – Львів: Світ, 2000. – С. 457–474.
7. Шаблій О. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. – Львів: ЛНУ, 2001. – 744 с.
8. Шевчук Л.Т. Соціальна географія. – К., 2007. – с.236-268.

Інформаційні ресурси:

1. Державна служба статистики. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Головне управління статистики у Кіровоградській області. – Режим доступу: <http://www.kr.ukrstat.gov.ua/>
3. Релігійно-інформаційна служба України.– Режим доступу: <https://risu.org.ua>

Картографічні джерела:

1. Атлас України [Електронний ресурс] [Текст]: карти, фотографії, статистика...: Українська та англійська версії. - К. : [б.в.], 2000. – 1 електрон. опт. диск (CDR).

2. Національний атлас України / НАН України, Інститут географії, Державна служба геодезії, картографії та кадастру ; голов. ред. Національного атласу України Л. Г. Руденко ; голова ред. кол.Б. Є. Патон. – К. : ДНВП «Картографія», 2007. – 435 с.

3. Комплексний атлас України. Атлас (за ред. М.Н. Веклич). – Київ: ДНВП «Картографія», 2005. – 96 с.